

20152155920

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАНАЕТЧИСТВО

Се прогласува Законот за занаетчиство,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 1 декември 2015 година.

Бр. 08- 5630/1
1 декември 2015 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горге Иванов**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЗАНАЕТЧИСТВО

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите за вршењето на занаетчиска дејност и за издавање на занаетчиската дозвола, водење на Занаетчиски регистар, организирање на чирачката работа, како и организирање и финансирање на коморски систем.

Член 2

Одредени изрази употребени во овој закон, го имаат следново значење:

1. „Занаетчија“ е физичко лице кое врши занаетчиска дејност и е запишан во Занаетчиски регистар;
2. „Вршител на занаетчиска дејност“ е занаетчија, трговец поединец друштво со ограничено одговорност и друштво со ограничена одговорност основано од едно лице кое врши занаетчиска дејност;
3. „Занаетчиски регистар“ е јавна книга која претставува база на податоци на сите запишани вршители на занаетчиска дејност кој го води Занаетчиската комората на Република Македонија;
4. „Занаетчиска комора“ е регионална занаетчиска комора, општинска занаетчиска комора и Занаетчиска комора Скопје кои вршат јавни овластувања согласно со овој закон;
5. „Занаетчиска дозвола“ е јавна исправа која се издава на вршителот на занаетчиска дејност врз основа на соодветна стручно оспособување или стручно образование за дејноста;
6. „Регистратор“ е овластено лице кое врши уписи во Занаетчискиот регистар според постапка утврдена со овој закон;

7. „Јавно овластување“ е овластување кое се доделува на занаетчиската комора согласно со овој закон за издавање на следниве акти:

- решение за упис во Занаетчискиот регистар,
- решение за одбивање на барањето за упис во Занаетчискиот регистар,
- занаетчиска дозвола,
- решение за упис на промена,
- решение за привремено запирање на вршење на дејноста,
- решение за одјавување на дејноста и
- решение за времено вршење на занаетчиска дејност.

8. „Занаетчиска дејност“ е занаетчиско производство, занаетчиски услуги и дејност на домашно и уметничко занаетчиство;

9. „Занаетчиско производство“ е изработка и производство на производи претежно по нарачки, во мали серии, кое нема карактеристики на индустриско производство;

10. „Занаетчиски услуги“ се поправки и одржување на производите, уредите и објектите, како и вршење на лични услуги;

11. „Дејност на домашно и уметничко занаетчиство“ е дејност за која е карактеристичен едноставен начин на работа со главно рачна работа, уметничко и дизајнерско создавање и

12. „Едношалтерскиот систем“ е систем кој овозможува прием, обработка, дистрибуција на податоци и документи потребни за вршење на занаетчиска дејност.

Член 3

Во постапката при вршење на инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекцискиот надзор и Законот за Државен пазарен инспекторат, доколку со овој закон поинаку не е определено.

II. ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ

Услови

Член 4

Занаетчиска дејност е производна или услужна профитна дејност за која важат следниве карактеристики:

- производство или услуги врз основа на индивидуални нарачки,
- производство во мали серии каде сериското производство не е претежен дел од дејноста и
- се врши со користење на машини, алат и технички уреди соодветни за дејноста согласно со претходната алинеја и немаат особина на автоматизиран работен процес.

Член 5

Надлежен регистар за упис на занаетчија е Занаетчиски регистар кој го води Занаетчиската комора на Република Македонија електронски како централен регистар и занаетчиската комора како основно регистрациско тело.

Надлежен регистар за упис на трговец поединец, друштво со ограничено одговорност и друштво со ограничена одговорност основано од едно лице е трговскиот регистар кој го води Централниот регистар.

Член 6

Советот на општината, односно Советот на град Скопје, го определува работното време на занаетчиските дејности во зависност од месните обичаи и потреби.

Член 7

Занаетчијата одговара за своите обврски со целиот свој имот.

Член 8

Вршителот на занаетчиска дејност согласно со овој закон може да врши:

- една или повеќе сродни занаетчиски дејности и
- продажба на своите производи.

Вршителот на занаетчиска дејност може при вршењето на дејноста да врши продажба и на други производи кои служат на неговиот производ или услуга.

Вршителот на занаетчиска дејност може своите производи да ги продава во просториите во кои ја врши дејноста или на места определени за таа намена од Советот на општината или Советот на градот Скопје.

III. ЗАНАЕТЧИСКИ РЕГИСТАР

Член 9

Занаетчискиот регистар е единствен регистар на територија на Република Македонија.

Занаетчиската комора на Република Македонија и занаетчиската комора се надлежни за одржување на интегритетот на податоците на Занаетчискиот регистар, обезбедување на соодветно ниво на заштита и достапност на податоците, одржување, надгледување и заштита на системот за обработка на податоци, одржување, надгледување и заштита на мрежата за давање на користење на податоци, обезбедување на пристап до податоците во регистарот, дизајнирање и надгледување на перформансите на регистарот и спроведување на стандарди за употреба и безбедност на податоците во регистарот.

Личните податоци од Занаетчискиот регистар се чуваат трајно.

Формата, содржината и начинот на водење на Занаетчискиот регистар го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 10

Уписот во Занаетчискиот регистар го врши регистратор од занаетчиската комора.

Регистраторот го определува управниот одбор на занаетчиската комора на предлог на претседателот на занаетчиската комора.

Во општината каде што не е основана занаетчиска комора уписот во Занаетчискиот регистар го врши најблиската занаетчиската комора согласно со доделеното јавно овластување од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 11

Занаетчиската комора на Република Македонија преку воспоставен веб сервис со Централниот регистар без надоместок презема податоци за упис на основање, промена и бришење на трговец поединец, друштво со ограничена одговорност и друштво со ограничена одговорност основано од едно лице, согласно со Законот за Централен регистар, а врз основа на претходно склучен договор меѓу двата субјекти.

Занаетчиската комора на Република Македонија во рок од три работни дена електронски ја известува занаетчиската комора за уписот на вршителот на занаетчиската дејност во трговскиот регистар.

Трговецот поединец, друштвото со ограничена одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице кои вршат занаетчиска дејност за кои е потребно соодветно стручно образование се должни во рок од 30 дена од уписот во трговскиот регистар да поднесат барање до занаетчиската комора за добивање на занаетчиска дозвола која се запишува во Занаетчискиот регистар.

Статусот на вршител на занаетчиска дејност, трговецот поединец, друштвото со ограничено одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице за занаетчиските дејности за која не е потребно соодветно стручно оспособување или стручно образование, го стекнува со упис во трговскиот регистар.

Упис во Занаетчискиот регистар

Член 12

За вршење на занаетчиска дејност, невработено физичко лице поднесува писмено барање до занаетчиската комора за упис во Занаетчиски регистар, во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност. Доколку во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност не е формирана занаетчиската комора невработено физичко лице поднесува писмено барање до најблиската занаетчиската комора од местото каде се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност.

Ако занаетчиската дејност се врши без простории, барањето за упис во Занаетчискиот регистар се поднесува во занаетчиската комора која го покрива подрачјето на живеење на невработеното физичко лице кој бара упис во Занаетчиски регистар. Доколку во местото на живеење на невработеното физичко лице не е формирана занаетчиската комора барањето за упис се поднесува до најблиската занаетчиската комора на местото на живеење на невработеното лице.

Барањето од ставот 1 на овој член се поднесува на два идентични обрасци, со еден прилог на докази.

Со барањето од ставот 1 на овој член, физичкото лице доставува:

- потврда од Агенцијата за вработување на Република Македонија дека е невработено,
- доказ за исполнување на еден од условите од членот 35 став 1 од овој закон и
- доказ за платен надоместок за извршена услуга од јавните овластувања.

За издавање на решение за упис и занаетчиска дозвола се плаќа надоместок.

Занаетчиската комора во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето издава решение за упис во занаетчиски регистар и занаетчиска дозвола.

Доколку физичкото лице кон барањето за упис во занаетчиски регистар приложи докази кои не се издадени од надлежни институции, занаетчиската комора ќе донесе решение со кое се одбива барањето за упис во занаетчиски регистар.

Формата и содржината на барањето од ставот 1 на овој член го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Формата и содржината на решението за упис и занаетчиската дозвола ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Формата и содржината на решението за одбивање на барањето за упис во Занаетчискиот регистар го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Против решението од ставот 7 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 13

Со денот на уписот во Занаетчискиот регистар, физичкото лице се стекнува со својство на занаетчија.

По еден примерок од решението за упис во Занаетчискиот регистар се доставува до Централниот регистар.

Член 14

Занаетчискиот регистар се води како едношалтерски систем од страна на Занаетчиската комора на Република Македонија при што занаетчиската комора во нејзино име ги запишува податоците за вршителите на занаетчиска дејност.

Член 15

Преку едношалтерскиот систем се овозможува:

- обезбедување на податоци кои се задолжителни за упис на занаетчијата во Занаетчискиот регистар и
- обединување на сите правно релевантни податоци во едно решение за остварување на правата на занаетчијата.

Член 16

Преку едношалтерски систем се врши:

- доставување на решение од основното регистрациско тело до Централниот регистар и поднесување пријава за упис во Централниот регистар,
- изготвување и достава на документи за пријава и одјава во Агенцијата за вработување на Република Македонија, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Македонија и
- изготвување и доставување на документи до надлежните органи согласно со закон.

Преку едношалтерскиот систем може да се вршат и следниве услуги:

- изготвување и доставување на документи за жиро сметка во банка по избор на занаетчијата,
- изготвување на печат по избор на занаетчијата,
- изготвување и доставување на барање во Управата за јавни приходи, за издавање на решение за ослободување од персонален данок за воведување и користење на одобрен систем за регистрирање на готовиснките плаќања согласно одредбите од Законот за персонален данок на доход по избор на занаетчијата и
- изготвување и доставување на барање за паушално оданочување во Управата за јавни приходи по избор на занаетчијата.

Фирма

Член 17

Занаетчијата кој занаетчиската дејност ја врши во простории, мора да има фирма истакната на видно место.

Прописите што се однесуваат за фирмата на трговските друштва соодветно се применуваат и на занаетчиите.

Занаетчијата кој за вршење на занаетчиската дејност не мора да има простории за работа, не треба да има истакната фирма.

Член 18

Занаетчијата во своето работење мора да ја употребува фирмата под која ја врши занаетчиската дејност, како што е запишано во Занаетчиски регистар.

Занаетчијата може да употребува и скратена ознака на фирмата под која ја врши занаетчиската дејност, која мора да се разликува од другите скратени ознаки на занаетчиите запишани во Занаетчиски регистар.

Скратената ознака на фирмата се запишува во Занаетчискиот регистар.

Упис на промена

Член 19

Занаетчијата е должен за секоја промена на дејноста, дополнување на дејноста и промена на адресата на седиштето да поднесе барање за упис на промена во Занаетчискиот регистар.

Занаетчиската комора во рок од пет работни дена издава решение за упис на промена.

Формата и содржината на барањето за упис на промена во Занаетчискиот регистар го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Формата и содржината на решението за упис на промена во Занаетчискиот регистар го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Седиште

Член 20

Занаетчијата може да ја врши дејноста во една или во повеќе простории, а за седиште на занаетчијата ќе биде она просторија која е запишана во Централниот регистар.

Ако за вршење на дејноста не се потребни простории, како седиште се смета местото во кое занаетчијата има живеалиште.

Вршителот на занаетчиската дејност не може да ја врши дејноста надвор од просториите за работа за оние занаетчески дејности кои задолжително се вршат во простории.

Вршителот на занаетчиската дејност може занаетчиската дејност или одделни работи од таа дејност да ги вршат надвор од просториите, како и надвор од своето седиште во зависност од видот и начинот на вршењето на занаетчиската дејност или ако така е договорено со нарачателот на услугата.

Занаетчиските дејности кои треба задолжително да се вршат во простории ќе ги определи министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 21

Вршителот на занаетчиската дејност е должен да обезбеди просториите во кои ја врши дејноста да ги исполнуваат пропишаните минимално технички услови.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството ги пропишува минималните технички услови од ставот 1 на овој член.

Член 22

Вршителот на занаетска дејност е должен исполнувањето на условите од членот 21 став 1 од овој закон да го пријави во Државниот пазарен инспекторат, на денот на започнување со вршење на дејноста, на образец чија форма и содржина го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Начин на вршење на дејност

Член 23

Вршителот на занаетска дејност може да ги врши само занаетчиските дејности што се наведени во решението за упис во надлежниот регистар и занаетчиската дозвола.

Член 24

Вршителот на занаетчиска дејност доколку тоа не е определено со друг пропис е должен:

- 1) на видно место да истакне ценовник на своите производи, односно услуги;
- 2) на видно место да го истакне своето работно време и да се придржува до него и
- 3) да поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали и за продадените стоки, односно услуги.

Привремено запирање

Член 25

Занаетчијата може привремено да запре со вршењето на дејноста во случај на:

- (1) болест, додека трае неспособноста за работа;
- (2) адаптација и реконструкција на просториите за работа до три месеци, еднаш во годината;
- (3) бременост, раѓање и родителство;
- (4) притвор, издржување на казна затвор до шест месеци, изречена казна забрана за вршење на дејност до шест месеци и
- (5) намален обем на работа до три месеци, два пати годишно.

Во случај кога запирање на дејноста трае помалку од 30 дена, не се смета како привремено запирање.

Привременото запирање по сите основи не може да биде подолго од шест месеци во текот на годината со исклучок на точка 3 од ставот 1 на овој член каде траењето на привременото запирање на вршењето на занаетчиска дејност се утврдува согласно со прописите од областа на работните односи.

Занаетчијата е должен во рок од осум дена од денот на настанувањето на случаите од ставот 1 на овој член да го пријави привременото запирање на вршење на дејноста во занаетчиската комора.

Член 26

Занаетчиската комора која го извршила уписот во Занаетчискиот регистар, на барање на занаетчијата во рок од пет работни дена издава решение за привремено запирање на дејноста, од кое еден примерок доставува до Централниот регистар.

Формата и содржината на барањето за привремено запирање го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Формата и содржината на решението за привремено запирање на вршење на дејноста го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Занаетчијата е должен, доколку занаетчиската дејност ја врши во простории, на видно место да го истакне периодот на привременото запирање на вршење на дејност.

Член 27

Ако занаетчијата започне со вршење на дејност пред определеното време утврдено со решението за привремено запирање, е должен да го пријави продолжувањето на вршењето на дејноста во занаетчиската комора во рок од три дена од престанокот на причината поради која настанало привременото запирање на вршењето на дејноста.

Занаетчиската комора во рок од пет работни дена од денот на добивањето на пријавата од ставот 1 на овој член го известува Централниот регистар за продолжувањето на вршењето на дејноста.

Престанок на дејност

Член 28

Занаетчијата престанува да врши дејност и се брише од Занаетчиски регистар:

- 1) со одјавување,
- 2) по сила на закон и
- 3) во случај на смрт.

Член 29

За одјавување на дејноста на занаетчијата со одјавување, занаетчиската комора во рок од пет работни дена донесува решение за одјавување на дејноста врз основа на писмено барање на занаетчијата.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен од областа на занаетчиството.

По еден примерок од решението од ставот 1 на овој член се доставува до Централниот регистар. Како ден на престанување на вршење на дејноста се смета денот на поднесување на барањето.

Решението од ставот 1 на овој член занаетчиската комора го запишува во Занаетчискиот регистар од денот на поднесувањето на барањето за одјавување на дејноста.

Формата и содржината на барањето за одјавување на дејноста го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Формата и содржината на решението за одјавување на дејноста го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 30

Занаетчијата престанува да ја врши дејноста по сила на закон во следниве случаи:

- 1) ако се пензионира;
- 2) ако е на издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци и
- 3) со правосилна судска одлука или правосилно решение му биде изречена мерка за безбедност забрането вршење на дејноста подолго од шест месеци.

За престанок на дејноста по сила на закон, занаетчиската комора донесува решение за бришење во Занаетчискиот регистар со денот на исполнување на условот од ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот преку занаетчиската комора до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Решението од ставот 2 на овој член занаетчиската комора го запишува во Занаетчиски регистар.

По еден примерок од решението од ставот 1 на овој член се доставува до Централниот регистар. Како ден на престанување на вршење на дејноста се смета денот на поднесување на барањето.

Член 31

Занаетчијата може да го пренесе вршењето на дејноста на член од своето потесно семејство, како и на трето лице со преземање на сите права и обврски, за што поднесува барање до занаетчиската комора.

Членот на потесното семејство, односно третото лице е должен во рок од 30 дена од денот на уписот во Занаетчкиот регистар да достави докази согласно со членот 35 став 1 од овој закон.

Доколку доказите од членот 35 став 1 од овој закон не се приложат во утврдениот рок од ставот 2 на овој член, занаетчиската комора донесува решение за бришење на уписот во Занаетчкиот регистар.

Против решението за бришење од Занаетчкиот регистар може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот преку занаетчиската комора до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 32

Во случај на смрт на занаетчијата, дејноста со исклучок на занаетчиските дејности кои се однесуваат на производство на прехранбени производи и пијалаци, како и на производи за здравје и нега на тело, може да продолжи да ја врши брачниот другар или наследникот од прв наследен ред најдолго до една година.

Брачниот другар или наследникот од прв наследен ред во рок од 30 дена од денот на смртта на занаетчијата поднесува барање до занаетчиската комора за добивање на решение за времено вршење на занаетчиската дејност, за периодот утврден во ставот 1 на овој член.

Занаетчиската комора во рок од пет работни дена издава решение за времено вршење на занаетчиска дејност.

Против решението од ставот 3 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен од областа на занаетството.

Доколку занаетчиската комора донесе решение со кое се пренесува вршењето на дејноста на член од потесното семејство на занаетчијата, како и на трето лице со преземање на сите права и обврски, примерок од истото се доставува до Централниот регистар.

Формата и содржината на барањето за издавање на решение за времено вршење на занаетчиска дејност го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Формата и содржината на решението за времено вршење на занаетчиска дејност го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 33

Занаетчиската комора ќе го огласи решението за времено вршење на занаетчиската дејност за ништовно ако дополнително утврди дека занаетчијата го добил решението за упис во Занаетчкиот регистар врз основа на лажни докази и ќе го брише од Занаетчкиот регистар.

Член 34

Министерството надлежно за работите од областа на занаетството во соработка со Занаетчиската комора на Република Македонија изготвува Листа на занаети кои се во изумирање врз основа на следниве критериуми:

- традиционални занаетчиски дејности автентични за поднебјето на Република Македонија,

- традиционални занаетчиски дејности за кои се намалува интересот за регистрација во последните десет години т.е. со најмал процент за регенерирање и

- занаетчиски дејности кои остваруваат мал приход во континуитет.

Листата на занаети во измуирање се објавува на веб страницата на Министерството надлежна за работите од областа на занаетството и на веб страницата на Занаетчиската комора на Република Македонија.

IV. ЗАНАЕТЧИСКА ДОЗВОЛА

Услови за издавање на занаетчиска дозвола

Член 35

Занаетчијата се стекнува со занаетчиска дозвола, доколку ги исполнува еден од следниве услови:

- средно стручно образование од соодветна насока (тригодишно и четиригодишно образование),

- соодветна квалификација,

- стручно оспособување (едногодишно и двегодишно образование);

- мајсторски испит,

- соодветно работно искуство со минимум основно образование ако пет години вршело дејност од листата на занаетчиски дејности како сопственик или вработен кај вршителот на занаетчиската дејност во соодветна дејност,

- соодветно работно искуство со минимум средно образование ако три години вршело дејност од листата на занаетчиски дејности како сопственик или вработен кај вршителот на занаетчиската дејност во соодветна дејност и

- соодветно работно искуство со минимум вишо или високо образование ако една година вршело дејност од листата на занаетчиски дејности како сопственик или вработен кај вршителот на занаетчиската дејност во соодветна дејност.

Занаетчијата од ставот 1 алинеја 5, 6 и 7 на овој член за добивање на занаетчиска дозвола полага испит за проверка на знаењето во занаетчиската комора според програма донесена од Занаетчиската комора на Република Македонија.

Испитот од ставот 3 на овој член го спроведува Комисија формирана од страна на занаетчиската комора, во состав од еден член од занаетчиска комора и два члена-вршители на занаетчиска дејност, односно мајстори кои вршат иста или слична дејност за која физичкото лице бара занаетчиска дозвола.

За спроведениот испит Комисијата од ставот 4 на занаетчијата му издава потврда за положен испит за проверка на знаењето.

Занаетчијата кој се занимава со дејност на домашно и уметничко занаетство не треба да ги исполнува условите од ставот 1 од овој член.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството ќе ги определи занаетчиските дејности за чие вршење не е потребно соодветно стручно образование или соодветно стручно оспособување.

Дејностите кои можат да ги вршат вршителите на занаетчиската дејност како и дејностите од членот 2 став 1 точка 11 од овој закон министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството ги утврдува во листа која се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 36

Трговецот поединец, друштвото со ограничено одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице се стекнува со занаетчиска дозвола ако најмалку едно вработено лице исполнува еден од условите од членот 35 став 1 од овој закон.

Трговецот поединец, друштвото со ограничено одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице кои вршат занаетчиска дејност може да имаат повеќе лица кои ги исполнуваат условите за добивање на занаетчиска дозвола.

Член 37

Ако вработеното лице кај вршителот на занаетчиската дејност привремено или трајно го напушти вршителот на занаетчиската дејност, истото е должно во рок од 30 дена од денот на напуштањето да обезбеди друго вработено лице кое е носител на занаетчиска дејност.

За време на отсуство на вработеното лице кај вршителот на занаетчиската дејност, истото е должно да престане со вршење на занаетчиска дејност.

Занаетчиската комора ќе ја одземе занаетчиската дозвола на вршителот на занаетчиска дејност ако во рокот утврден во ставот 1 на овој член, не обезбеди друго вработено лице кое ги исполнува условите и ќе го избрише од Занаетчискиот регистар.

Член 38

Занаетчиската комора е должна да ја издаде занаетчиската дозвола на трговец поединец, друштво со ограничено одговорност и друштво со ограничена одговорност основано од едно лице во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето за издавање на занаетчиска дозвола.

Со барањето од ставот 1 на овој член трговецот поединец, друштвото со ограничено одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице ги приложува и доказите од членот 35 став 1 од овој закон.

Против решението за издавање на занаетчиска дозвола, односно решение за одбивање на издавање на занаетчиска дозвола може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението преку занаетчиската комора до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 39

Занаетчиската дозвола не смее да се пренесе на друг вршител на занаетчиска дејност.

Вршителот на занаетчиска дејност може да врши само занаетчиски дејности што се наведени во занаетчиската дозвола, освен во случаите кога со закон е определено дека може да врши и други дејности.

Член 40

Занаетчиската дозвола која му е издадено на трговец поединец, друштво со ограничено одговорност и друштво со ограничена одговорност основано од едно лице престанува да важи:

- по сила на закон и
- по барање на вршителот на занаетчиска дејност.

На трговецот поединец, друштвото со ограничено одговорност и друштвото со ограничена одговорност основано од едно лице со денот на престанување на занаетчиската дејност му престанува да важи занаетчиската дозвола.

V. СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ВРШИТЕЛИ НА ЗАНАЕТЧИСКА ДЕЈНОСТ

Член 41

Заради побрз развој на занаетството како и зголемување на конкурентноста и иновативноста на занаетчиските производи и услуги, во Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво, донесена од Владата на Република Македонија се предвидуваат мерки, активности и средства за поддршка и развој на занаетството.

VI. МАЈСТОРСКА ТИТУЛА

Член 42

Занаетчиите можат да се стекнат со титула мајстор.

Со титула мајстор можат да се стекнат и физички лица кои се вработени кај вршителот на занаетчиска дејност.

Титула мајстор се стекнува согласно со Законот за стручно образование и обука.

VII. ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ЧИРАЧКА РАБОТА

Чираци

Член 43

Чиракување е период кој невработено лице го поминува на работно место кај вршителот на занаетчиска дејност со цел да се стекне со вештини, компетенции и знаења за изучување на определен занает.

Услови и начин на работа на чирак

Член 44

Чирак согласно со овој закон, може да биде лице кое има најмалку 15 години возраст и кое е невработено.

Член 45

Ангажирање на чираци се врши од страна на вршителот на занаетчиска дејност или врз основа на јавен оглас објавен од страна на Агенцијата за вработување на Република Македонија, доколку истото е предвидено во годишниот оперативен план за активни програми и мерки за вработување.

Член 46

Работата на чиракот може да трае не повеќе од 12 месеци.

Работодавачот во текот на годината може да ангажира не повеќе од двајца чираци.

За работа на чиракот се склучува договор.

Договорот за чирак е двостран во случаите кога се склучува меѓу вршителот на занаетчиска дејност и чиракот или тростран во случај кога е склучен меѓу Агенцијата за вработување на Република Македонија вршителот на занаетчиска дејност и чиракот доколку истото е предвидено во годишниот оперативен план за активности програми и мерки за вработување.

Вршителот на занаетчиска дејност е должен во рок од пет работни дена да достави до Агенцијата за вработување на Република Македонија и до Државниот инспекторат за труд писмено известување за склучениот договор за чирачка работа.

Права и обврски на чиракот и вршителот на занаетчиска дејност

Член 47

Чиракот има право:

- во писмена форма да го добие описот на правата и обврските,
- да биде запознаен со условите за работа и опасностите поврзани за време на чирачката работа,
- да биде запознаен со работите и работните задачи на работното место каде ќе работи како чирак и ја реализира чирачката работа,
- да користи средства за заштита при работа согласно со прописите за заштита при работа,
- на отсуство за време на чирачката работа, ако за тоа постојат оправдани причини,
- на дневен и неделен одмор,
- на месечен надоместок во висина не помала од 15% од просечната бруто плата исплатена во Републиката во претходната година и
- на заштита на приватноста и личните податоци.

Средствата за исплата на месечниот надоместок од ставот 1 алинеја 8 на овој член се обезбедуваат од страна на вршителот на занаетчиска дејност, Буџетот на Република Македонија преку оперативен план за активни програми и мерки за вработување на Агенцијата за вработување на Република Македонија, проекти и други извори.

Член 48

Чиракот е должен да:

- го извести вршителот на занаетчиска дејност за болеста или други причини за отсуство,
- врши работи според занаетот за кој е потпишан договорот за чирак согласно со овој закон и договорот за чираштво и општите акти на работодавачот со кои претходно е запознаен,
- ги врши работите лично и непосредно,
- ги чува доверливите податоци, личните податоци односно класифицираните информации со кои е запознаен и
- го извести работодавачот за штетни последици за кои е запознаен кои можат да настанат за вршителот на занаетчиска дејност и за самиот себе или за трети лица.

Доколку чиракот претходно го известил вршителот на занаетчиска дејност за штетните последици во врска со ставот 1 алинеја 5 на овој член, истиот нема одговорност за направената штета.

Член 49

Чиракот кој за време на работата намерно или од крајна небрежност ќе предизвика штета, е должен да му ја надомести штетата на вршителот на занаетчиска дејност, согласно со одредбите од Законот за облигационите односи.

Вршителот на занаетчиска дејност е должен да му ја надомести штетата на чиракот предизвикана за време или во врска со чирачката работа, согласно со одредбите од Законот за облигационите односи.

Член 50

Вршителот на занаетчиска дејност е должен да:

- врши селекција на пријавените кандидати за чираци,
- обезбеди ментор за надгледување и обука на чиракот,

- му издаде потврда на чиракот за извршената чирачка работа,
- обезбеди материјали и средства за работа на чиракот,
- обезбеди навремена исплата на надоместокот согласно со членот 47 став 1 алинеја 7 од овој закон,
- да обезбеди заштита на личните податоци и приватноста и
- обезбеди осигурување од професионални болести и повреда на работа за време на чирачката работа, согласно со прописите за пензиското и инвалидското осигурување и прописите за здравствено осигурување, доколку со друг закон поинаку не е предвидено.

Средствата за осигурување од професионални болести и повреда на работа за време на чирачката работа од ставот 1 алинеја 7 на овој член се обезбедуваат од страна на вршителот на занаетчиска дејност.

Член 51

Агенцијата за вработување на Република Македонија е должна да посредува меѓу работодавачот и чиракот во случаите кога средствата за исплата на месечниот надоместок се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Агенцијата за вработување на Република Македонија води евиденција на чираци вклучени во чирачката работа.

Формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 2 на овој член ја пропишува министерот за труд и социјална политика.

Член 52

Договорот за чирачка работа особено ги содржи следниве елементи:

1. Договорни страни:

- работодавач (назив и седиште),
- чирак (име и презиме, адреса на живеалиште, односно на престојувалиште).

2. Предмет на договорот, занаетот за кој ќе биде чирак;

3. Работното место за кој ќе биде чирак;

4. Посебни права и обврски;

5. Начин на престанок и раскинување на договорот за работа на чирак;

6. Распоред на работно време и работни часови;

7. Датум и место на склучување на договорот и

8. Рок на важење.

Член 53

Договорот за чираштво престанува да важи:

- со истекот на временскиот рок за кој е склучен договорот или се исполнети условите за кои истиот е склучен,

- со спогодбено раскинување и

- кога работодавачот престанува да работи без правен наследник.

Чиракот може да го раскине договорот пред да истече времето за кое е склучен, со писмена изјава без обврска да ја наведе причината за раскинување на договорот, освен во случај кога раскинувањето може да предизвика штетни последици во работењето на работодавачот или на трети лица.

Работодавачот може да го раскине договорот за чираштво:

- со престанување на потребата за чирашка работа,

- кога не е во можност да ги обезбеди условите за чирашка работа и

- кога ќе констатира дека чиракот не ги исполнува договорените обврски.

Чиракот или вршителот на занаетчиска дејност за раскинување на договорот за чирачка работа е должен да поднесе писмената изјава до другата договорена страна во рок од пет работни дена.

Член 54

Со склучување на договорот за чирачка работа, не се губат правата по основ на невработеност согласно со прописите за вработување и осигурување во случај на невработеност.

По завршувањето на чирачката работа, чиракот има право да полага испит и да добие диплома за изучениот занает.

Испитот за проверка на знаењето на чиракот го спроведува Комисија формирана од занаетчиската комора.

Комисијата има три члена од кои еден од редовите на стручната служба на занаетчиската комора, менторот каде чиракот ја вршел чирачката работа и еден вршител на занаетчиска дејност кој врши иста или слична дејност за кој чиракот полага испит.

Дипломата за успешно завршена чирачка работа ја издава занаетчиската комора, доколку Комисијата формирана од страна на занаетчиската комора утврди дека чиракот успешно ја завршил чирачката работа.

IX. КОМОРСКИ СИСТЕМ

Занаетчиска комора на Република Македонија

Член 55

Занаетчиската комора на Република Македонија е самостојна, стручно-деловна организација која врши јавни овластувања утврдени со овој закон и дејствува на територијата на Република Македонија и има својство на правно лице. Во Занаетчиската комора на Република Македонија членуваат претставници на занаетчиските комори и претставници на струковите здруженија на ниво на Република Македонија.

Член 56

Занаетчиската комора на Република Македонија ги врши следниве работи:

1. унапредување и развој на занаетството;
2. ја разгледува проблематиката во областа на занаетство и се грижи за негов усогласен развој;
3. дава предлози до надлежните државни органи за подобрување на економските политики во областа на занаетството;
4. промовирање на занаетството, занаетчиските производи и услуги во Република Македонија и странство;
5. застапување на интересите на вршителите на занаетчиска дејност;
6. ги претставува вршителите на занаетчиска дејност пред државните органи и тела во Република Македонија и странство;
7. дава предлози за организирање на облици на стручно образование;
8. преквалификација и доквалификација на занаетчиите и на други лица;
9. давање мислења и предлози при донесувањето на прописи од областа на занаетството;
10. формирање на суд на честа и
11. врши други работи утврдени со овој закон, како и со статутот на Занаетчиската комора на Република Македонија.

Занаетчиската комора на Република Македонија работи врз основа на донесени одлуки од страна на Управниот одбор, собрание и другите органи на комората.

Член 57

Со Статутот на Занаетчиската комора на Република Македонија се уредува особено:

- остварување на интересите на членовите на комората,

- правата, обврските и одговорностите на членовите,
  - постапката за донесување на статутот и другите општи акти,
  - работата на органите и телата на Занаетчиската комора на Република Македонија, нивниот делокруг на работа, состав, број на членови, начин на избор и разрешување, односно траење на мандатот,
  - начинот на одлучување во органите и телата на Занаетчиската комора на Република Македонија облици на организирање на комората, организација и обврски на стручната служба и директорот на стручната служба,
  - застапувањето и претставувањето на Занаетчиската комора на Република Македонија областите и облиците на соработка со останатите комори во Република Македонија и странство и со органите на централната и локалната власт, односно со други организации, сојузи и заедници,
  - начин на претставување на делегати на струкови здруженија и нивно учество во работата на управниот одбор при одлучување за прашања поврзани со соодветната занаетчиска дејност која ја претставуваат,
  - начин на формирање на струкови здруженија, делокруг на работа, состав, органи, број на членови, начин на избор и разрешување односно траење на мандатот и
  - јавност, транспарентност и информации за работата на Занаетчиската комора на Република Македонија изворите и начинот на остварување, собирање, поделба и трошење на средствата потребни за работа на Занаетчиската комора на Република Македонија.
- Статутот на Занаетчиската комора на Република Македонија се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 58

Со Занаетчиската комора на Република Македонија управуваат нејзините членови преку избрани претставници од органите и телата на занаетчиските комори како и од претставници на струковите здруженија организирани на ниво на цела територија на Република Македонија.

Органи на Занаетчиската комора на Република Македонија се собрание, управен одбор, надзорен одбор и претседател.

Член 59

Собранието на Занаетчиската комора на Република Македонија е највисок орган на управување, а го сочинуваат претставници на членовите избрани преку занаетчиските комори и струковите здруженија. Бројот на места во собранието на Занаетчиската комора на Република Македонија се утврдува со статутот.

Собранието на Занаетчиската комора на Република Македонија ги врши следниве работи:

- донесува статут,
- именува и разрешува претседател,
- донесува одлука за висината и начинот на плаќање на коморскиот придонес,
- донесува одлука за висината и начинот на плаќање на јавните овластувања,
- именува и разрешува членови на управен и надзорен одбор,
- одлучува за распишување избори и спроведува избор за органите и телата,
- донесува општи акти за извршување на задачите,
- донесува одлука за основицата и стапките, односно начините и рокови за плаќање на коморскиот придонес и други услуги,
- донесува Деловник за работа на Судот на честа и
- врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на Занаетчиската комора на Република Македонија.

Член 60

Управниот одбор на Занаетчиската комора на Република Македонија, ги врши следниве работи:

- ги спроведува одлуките и заклучоците на собранието,
- утврдува предлог статут и други акти од надлежност на собранието,
- предлага одлуки, зазема ставови и дава мислења за прашања од надлежност на собранието,
- донесува Програма за полагање на испит за проверка на знаење,
- именува и разрешува директор на стручната служба на комората,
- врши други работи утврдени со статутот и
- ги носи општите акти за организација и работа на стручната служба.

Член 61

Надзорниот одбор го следи спроведувањето на Статутот и другите општи акти на Занаетчиската комора на Република Македонија, го следи финансиското работење и располагање со средствата на комората и врши други работи утврдени со статутот.

Член 62

Претседателот на Занаетчиската комора на Република Македонија ја претставува и застапува Занаетчиската комора на Република Македонија.

Собранието на Занаетчиската комора на Република Македонија го именува и разрешува претседателот на Занаетчиската комора на Република Македонија.

За претседател на Занаетчиска комора на Република Македонија може да се избира секој регистриран вршител на занаетчиска дејност предложен од страна на занаетчиските комори.

За претседател на Занаетчиска комора на Република Македонија, занаетчиските комори можат да кандидираат повеќе од еден кандидат.

Член 63

Во рамките на Занаетчиската комора на Република Македонија се основа и работи Суд на честа.

Судот на честа одлучува за кршење на добрите деловни обичаи при вршење на занаетчиска дејност, како и за повреда на статутот и другите акти на Занаетчиската комора на Република Македонија.

Член 64

Занаетчиската комора има стручна служба.

Со стручната служба раководи директор.

Занаетчиска комора

Член 65

Заради развој и унапредување на занаетството на регионално и локално ниво, подобрување на квалитетот на занаетчиските производи и услуги, создавање на кадар за потребите на занаетството, заштита, спроведување и унапредување на деловните обичаи во занаетството, промоција на занаетството на локално ниво, заштита и унапредување на дефицитарните занаетчиски дејности и старите занаети на регионално и локално ниво, како и заради усогласување и застапување на заедничките интереси на регионално и локално ниво, се основаат занаетчиските комори.

Вршителот на занаетчиска дејност станува член на занаетчиската комора со денот на уписот во Занаетчискиот регистар и/или со издавање на занаетчиска дозвола.

Членувањето во занаетчиската комора е задолжително.

Членови на занаетчиската комора се вршители на занаетчиска дејност според подрачјето која занаетчиската комора ја покрива.

Занаетчиската комора е самостојна стручно-деловна организација која врши јавни овластувања согласно со добиеното решение за вршење на јавни овластувања, а делува на определен регион, подрачје на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје и има својство на правно лице.

Занаетчиската комора има статут со кој се утврдуваат задачите, целите, внатрешната организација и сите други прашања од значење за работата на занаетчиската комора.

Органи на занаетчиската комора се собрание, управен одбор, надзорен одбор и претседател.

Занаетчиската комора може да започне со работа по нејзиниот упис во Централниот регистар и добиеното решение за вршење на јавни овластувања од страна на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Централниот регистар ја регистрира занаетчиска комора врз основа на барање на иницијативен одбор од најмалку 350 вршители на занаетчиска дејност регистрирани на подрачјето на општината.

Општински занаетчиски комори може да се основаат и во општините кои се покриени од регионалните занаетчиски комори и Занаетчиската комора Скопје.

Општинската занаетчиска комора е должна во рок од 30 дена од денот на регистрањето да достави барање до Министерството надлежно за работите од областа на занаетчиството за добивање на решение за вршење на јавни овластувања, како и докази дека се исполнети условите од членот 69 став 1 од овој закон.

Регионалната занаетчиска комора е должна во рок од 30 дена од денот на регистрањето да достави барање до Министерството надлежно за работите од областа на занаетчиството за добивање на решение за вршење на јавни овластувања, како и докази дека се исполнети условите од членот 69 став 1 од овој закон.

Кон барањето за добивање на јавно овластување, општинската занаетчиската комора приложува записник од основачкото собрание, примерок од статутот на комората и одлука за именување на претседател на комората, решение од Централниот регистар и доказ за исполнување на условите за доделување на јавни овластувања согласно член 69 став 1 од овој закон.

Кон барањето за добивање на јавно овластување, регионалната занаетчиска комора приложува решение од Централниот регистар и доказ за исполнување на условите за доделување на јавни овластувања согласно со членот 69 став 1 од овој закон.

Во секоја општина може да се формира само една општинска занаетчиска комора.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството јавното овластување од ставовите 11 и 12 на овој член го доделува со решение по предлог на Комисијата за доделување, одземање и контрола за вршење на јавните овластувања во рок од 15 дена од денот на добивањето на комплетно барање.

Доколку барањето од ставовите 11 и 12 на овој член е некомплетно или има невалидни докази министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството ќе донесе решение во рок од 15 дена за одбивање на барањето.

Занаетчиската комора која добила решение за одбивање на барањето го губи својството на правно лице и се брише од Централниот регистар.

Со денот на одземање, односно престанување на вршење на јавното овластување согласно со членот 71 од овој закон уписот во Занаетчискиот регистар го врши најблиската занаетчиската комора во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност. Доколку занаетчиска дејност се врши без простории уписот во Занаетчискиот регистар го врши најблиската занаетчиската комора која го покрива подрачјето на живеење на невработеното лице.

Формата и содржината на барањето за доделување на јавно овластување го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Формата и содржината на решението за доделување на јавно овластување како и форма и содржина на решението за одбивање на барањето за доделување на јавни овластувања ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 66

Занаетчиската комора ги врши следниве работи:

- развој и унапредување на занаетчиството во рамките на територијата која ја покрива,
- одржување на обуки за своите членови,
- предлага мерки за спречување на нелојална конкуренција,
- решавање на спорови меѓу своите членови,
- промоција на занаетчиството во рамки на територијата која ја покрива и надвор од неа,
- ги застапува интересите на своите членови пред органите на локалната власт,
- заштита и унапредување на дефицитарните занаетчиски дејности и старите занаети,
- дава предлози за организирање на облици на стручно образование,
- преквалификација и доквалификација на занаетчиите и на други лица и
- други задачи согласно со овој закон и Статутот на занаетчиската комора.

Член 67

Со Статутот на занаетчиската комора се уредува особено:

- остварување на интересите на членовите на комората,
- правата, обврските и одговорностите на членовите,
- постапката за донесување на статутот и другите општи акти,
- работата на органите и телата, нивниот делокруг на работа, состав, број на членови, начин на избор и разрешување, односно траење на мандатот,
- начинот на одлучување во органите и телата на занаетчиската комора облици на организирање на комората, организација и обврски на стручната служба и директорот на стручната служба,
- застапувањето и претставувањето на занаетчиската комора областите и облиците на соработка со останатите комори во Република Македонија,
- начин на формирање на струкови здруженија, делокруг на работа, состав, органи, број на членови, начин на избор и разрешување односно траење на мандатот и
- јавност, транспарентност и информации за работата на комора изворите и начинот на остварување, собирање, поделба и трошење на средствата потребни за работа на занаетчиската комора.

Член 68

Занаетчиската комора може согласно со овој закон, да добие јавни овластувања за извршување на следниве задачи:

- вршење на уписи, промена и бришење во Занаетчкиот регистар во електронска и хартиена форма според постапка определена со овој закон и донесување на одлуки по поднесени барања за упис, промена и бришење и
- издавање и одземање на занаетчишка дозвола според постапка определена со овој закон .

Член 69

Јавното овластување на занаетчиската комора може да се додели ако ги исполнува следниве услови:

- има вработено доволен број работници кои се овластени за водење на постапка и други стручни задачи, согласно со овој закон, при што вработениот регистратор е со минимум средно образование,
- има на располагање соодветна информатичка опрема за извршување на задачите од јавното овластување, со која ќе обезбеди внесување и достапност до податоците и од занаетчкиот регистар, и која содржи најмалку еден компјутер, скенер, телефон и интернет приклучок,
- не постојат околности од кои може основано да се заклучи дека јавното овластување нема да го врши согласно со одредбите од овој закон и
- има обезбедено простор за опрема за извршување на задачите од јавното овластување. Обезбедениот простор е најмалку 30 м² во кој има посебен дел за уписот во Занаетчки регистар и архивирање на податоците како и дел за прием на странки.

Занаетчиската комора мора да ги исполнува условите од ставот 1 на овој член во текот на целото времетраење на јавното овластување.

Член 70

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството формира Комисија за доделување, одземање и контрола на вршење на јавните овластувања (во натамошниот текст: Комисијата).

Комисијата има пет члена од кои четири члена од Министерството надлежно за работите од областа на занаетството и еден претставник од Занаетчиската комора на Република Македонија.

Членовите на Комисијата имаат мандат од четири години со право на реизбор.

Членовите на Комисијата немаат право на надоместок.

Комисијата донесува Деловник за работа.

Член 71

Комисијата ги врши следниве работи:

- дава предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството за доделување на јавни овластувања на занаетчиската комора,
- дава предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството за одземање на јавните овластувања и
- врши контрола на вршењето на јавните овластувања.

Доколку Комисијата утврди недостатоци и неправилности во вршењето на јавните овластувања ќе определи рок за нивно отстранување и доколку истите не бидат отстранети во предвидениот рок, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството ќе го одземе јавното овластување.

По предлог на Комисијата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството со решение го одзема јавното овластување на занаетчиската комора, ако:

- неправилно, незаконско и ненавремено извршување на јавното овластување,
- не ги исполнува на условите од членот 69 став 1 од овој закон,
- давање на неистинити изјави, податоци или документи во постапката за добивање на јавното овластување или при проверката на исполнувањето на условите за добивање на јавното овластување,
- не ги отстрани констатираните недостатоци и неправилности по вршењето на надзорот од ставот 2 на овој член во рокот определен за нивно отстранување и
- е започната стечајна постапка.

На барање на занаетчиската комора министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството може со решение да утврди престанок на вршењето на јавното овластување, во рок од 30 дена за престанокот на вршењето на јавното овластување.

Против решението за одземање, односно престанок на вршењето на јавното овластување на занаетчиската комора не е дозволена жалба, а незадоволната страна може да поведе управен спор.

Решението за одземање, односно за престанок на вршењето на јавното овластување е конечно.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството определува која од најблиските занаетчиски комори ќе ги врши јавните овластувања во случај на одземање, односно престанувањето на вршењето на јавното овластување.

Занаетчиската комора на која и е одземено или и престанало вршењето на јавното овластување е должна, во рок од 15 дена од денот на конечноста на решението за одземање, односно решението за престанување на вршењето на јавното овластување, на Занаетчиската комора определено согласно со ставот 7 на овој член да и ја предаде целокупната документација во електронска форма и во писмена форма кои ги има во врска со извршувањето на јавното овластување.

Занаетчиската комора на која и е одземено овластувањето за вршење на јавни овластувања, односно на која и е утврдено престанок на вршењето на јавното овластување го губи својството на правно лице и се брише од Централен регистар.

Струкови здруженија

Член 72

Заради унапредување на една или повеќе сродни занаетчиски дејности, вршителите на занаетчиска дејност членови на занаетчиските комори, основани во форма на секции во рамките на една или повеќе занаетчиски комори може доброволно да се здружуваат во струкови здруженија на ниво на Република Македонија.

Финансирање на коморите

Член 73

Занаетчиската комора и Занаетчиската комора на Република Македонија обезбедуваат средства за извршување на своите задачи од:

- задолжителен коморски придонес,
- надоместокот за извршени услуги од јавните овластувања,
- надоместоци од други услуги предвидени во статутот,
- донаци и
- други извори.

Вршителите на занаетчиска дејност кои се занимаваат со занаетчиска дејноста утврдени во листа на занаети кои се во изумирање се ослободуваат од плаќање на коморски придонес.

Средствата од коморскиот придонес вршителите на занаетчиска дејност се обврзани да ги платат на следниот сооднос, и тоа 10% за Занаетчиската комора на Република Македонија а 90% за занаетчиската комора во која е регистриран.

Надоместокот за извршените услуги од јавните овластувања се уплаќа 10% за Занаетчиска комора на Република Македонија и 90% на занаетчиската комора која ја извршила услугата од јавното овластување.

Надоместокот за извршените услуги од јавните овластувања, го одредува Собранието на Занаетчиската комора на Република Македонија врз основа на реални направени трошоци потребни за издавање на решенија и занаетчиска дозвола, по претходна добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 74

Занаетчиските комори со финансиските средства ги финансираат:

- остварувањето на заедничките општествени, економски и социјални интереси на вршителите на занаетчиска дејност,
- застапување на интересите на своите членови,
- развој и унапредување на занаетството во рамки на слободно дејствување на пазарни законитости,
- воспоставување на електронски занаетчиски регистар,
- реализирање на соработка со исти или слични организации и институции во Република Македонија и странство, заради развој и промоција на националното занаетство, преку учество на саеми, изложби и слични манифестации,
- задачите и обврските од застапување на интересите на своите членови во постапките на усогласување на постоечката или носење нова легислатива,
- информирање и општо стручно советување на членството,
- организирање на обуки, квалификации, преквалификации, доквалификации со цел подобрување на квалитетот на занаетчиските производи и услуги,
- поединечни активности на советување и стручна помош на членовите на нивно барање кои како општи упатства не бараат ангажирање на одделни експерти од поделна област, ниту пак бараат адаптација на посебни материјали, согласно со начелата на советодавни организации и
- други потреби согласно со статутот и одлуките на Собранието.

Х. НАДЗОР

Член 75

Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши министерството надлежно за работите од областа на занаетството.

Работите на инспекцискиот надзор ги врши Државниот пазарен инспекторат, преку државните пазарни инспектори, во согласност со овој и друг закон.

Член 76

Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор се утврди дека е сторена неправилност од членот 77 од овој закон, Државниот пазарен инспектор е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на занаетството.

Едукацијата ја организира и спроведува Државниот пазарен инспекторатот, односно органот којшто го извршил инспекцискиот надзор во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

Доколку Државниот пазарен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекцискиот надзор.

Доколку Државниот пазарен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред прекршочна комисија формирана согласно со Законот за Државен пазарен инспекторат.

Државниот пазарен инспекторат води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на занаетството.

XI. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 77

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиска дејност, ако:

- 1) ја врши својата дејност надвор од просториите за работа и
- 2) на видно место не го истакне своето работно време и не се придржува на определеното работно време.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за вршителот на занаетчиска дејност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице и на одговорното лице во трговецот поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 50 до 75 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во ставот 1 на овој член, на сторителот ќе му биде издаден прекршочен платен налог за плаќање на глоба во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочниот платен налог.

Ако сторителот на прекршокот не ја плати глобата во рокот од ставот 4 од овој член Државниот пазарен инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Прекршочната комисија.

Член 78

Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиска дејност, ако:

- 1) не ја пријави исполнетоста на минималните технички услови и
- 2) не ја пријави промената на адресата на своето седиште, како и бројот на простории.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за вршителот на занаетчиска дејност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице и на одговорното лице во трговецот поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 70 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во ставот 1 на овој член, на сторителот ќе му биде издаден мандатен платен налог за плаќање на глоба во рок од осум дена од денот на врачувањето на мандатниот платен налог.

Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во рокот од ставот 4 од овој член, Државниот пазарен инспектор мандатниот платен налог ќе го достави до органот надлежен за присилно извршување, за негово извршување.

Член 79

Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиска дејност, ако:

- 1) на видно место не истакне ценовник на своите производи, односно услуги и
- 2) не поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за вршителот на занаетчиска дејност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице и на одговорното лице во трговецот поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во ставот 1 на овој член, на сторителот ќе му биде издаден мандатен платен налог за плаќање на глоба во рок од осум дена од денот на врачувањето на мандатниот платен налог.

Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во рокот од ставот 4 на овој член, Државниот пазарен инспектор мандатниот платен налог ќе го достави до органот надлежен за присилно извршување, за негово извршување.

Член 80

Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиска дејност, ако:

- 1) врши занаетчиска дејност без да биде запишан во соодветниот регистар и без занаетчиска дозвола;
- 2) врши занаетчиска дејност и покрај отсуството на носителот на занаетчиската дејност;
- 3) дејноста се врши од лице кое не ги исполнува условите од членот 35 став 1 и
- 4) врши занаетчиска дејност што е означено во занаетчиската дозвола.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за вршителот на занаетчиска дејност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице и на одговорното лице во трговецот поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 250 до 375 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

За прекршоците од ставот 1 на овој член се изрекува и посебна прекршочна мерка одземање на предмети согласно со Законот за прекршоците.

За прекршокот утврден во овој член Државниот пазарен инспектор е должен да му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог.

Член 81

Прекршочната постапка по прекршоците предвидени во овој закон не може да се поведе ниту да се води ако поминат 24 месеци од денот кога е сторен прекршокот.

Член 82

Државните пазарни инспектори се должни да водат евиденција за издадените мандатни платни налози и прекршочни платни налози и за исходот на покренатите постапки.

Во евиденцијата од ставот 1 на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следниве податоци име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на мандатниот/прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

Личните податоци од ставот 2 на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

Член 83

Формата и содржината на мандатниот платен налог и прекршочниот платен налог ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 84

Одмерувањето на висината на глобата за вршителот на занаетска дејност се врши согласно со Законот за прекршоците.

ХИ. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 85

Прописите утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесување на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 86

Постојните занаетчиски комори Скопје, Тетово, Гостивар, Битола, Охрид, Струмица, Гевгелија, Куманово, Дебар, Винаца, Штип, Велес, Прилеп, Ресен и Струга се должни да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон во рок од осум месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Доколку постојните комори од ставот 1 на овој член не го усогласат своето работење со одредбите од овој закон се должни во рок од два месеца од истекот на рокот од ставот 1 на овој член да ги предадат сите регистри на занаетчии на Занаетчиската комора на Република Македонија.

Со денот на предавање на регистрите од ставот 2 на овој член престануваат да им важат јавните овластувања добиени врз основа на Законот за вршење на занаетска дејност („Службен весник на Република Македонија” број 62/2004, 55/2007, 115/10, 36/11, 53/11 и 164/13), а Министерството за надлежна за работите од областа на занаетството по службена должност во рок од седум дена ќе поднесе барање до Централниот регистар за бришење на занаетчиските комори од ставот 1 на овој член.

Член 87

Занаетчиската комора на Република Македонија е должна да го усогласи своето работење со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Занаетчиската комора на Република Македонија во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон е должна да донесе статут на комората согласно со овој закон.

Занаетчиската комора на Република Македонија е должна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да воспостави електронски занаетчки регистар.

Член 88

Занаетчиската комора започнува со вршење на јавни овластувања согласно со овој закон од денот на влегувањето во сила на решението за вршење на јавни овластувања донесено согласно со овој закон од страна на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 89

Вршењето на јавните овластувања за упис во Занаетчкиот регистар, издавање на занаетска дозвола, издавање на решение за упис на промена во Занаетчкиот регистар, издавање на решение за привремено запирање на вршење на дејност, издавање на решение за одјавување на дејноста и издавање на решение за времено вршење на занаетска дејност согласно со одредбите од овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од осум месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До започнувањето на вршењето на јавните овластувања од ставот 1 на овој член, уписот на дејноста во регистарот на занаетчии, издавањето на решението за вршењето на занаетчиската дејност, промената во регистарот на занаетчии, престанокот на вршењето на занаетчиската дејност, привременото запирање на дејноста, бришењето на уписот во регистарот на занаетчии, ќе се врши согласно со Законот за вршење на занаетска дејност („Службен весник на Република Македонија” број 62/2004, 55/2007, 115/10, 36/11, 53/11, 164/13 и 129/15).

Член 90

Започнатите постапки за упис на дејноста во регистарот на занаетчии, промена во регистарот на занаетчии, издавање на решение за вршење на занаетска дејност, престанок на вршењето на занаетчиската дејност, привремено запирање на дејноста и бришење на уписот во регистарот на занаетчии до денот на започнувањето на вршењето на јавните овластувања согласно со членот 89 став 1 од овој закон ќе завршат согласно со Законот за вршење на занаетска дејност („Службен весник на Република Македонија” број 62/2004, 55/2007, 115/10, 36/11, 53/11, 164/13 и 129/15).

Член 91

Занаетчиите кои се регистрирани во регистарот на занаетчии и сите вршители на занаетска дејност кои се евидентирани во евиденцијата на вршители на занаетска дејност кои до денот на влегувањето во сила на овој закон вршат занаетска дејност, се должни во рок од 24 месеци од денот на започнување на примената на вршењето на јавните овластувања од членот 89 став 1 од овој закон да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон и да поднесат барање до занаетчиската комора за издавање на решение за вршење на занаетска дејност и занаетска дозвола.

Доколку занаетчиите кои се регистрирани во регистарот на занаетчии и сите вршители на занаетска дејност кои се евидентирани во евиденцијата на вршители на занаетска дејност не го усогласат своето работење во рокот утврден во ставот 1 на овој член ќе се бришат од регистарот на занаетчии и од евиденцијата на вршители на занаетска дејност.

Член 92

Решенијата за упис во регистарот на занаетчии и решенијата за вршење на занаетчиската дејност кои се издадени на занаетчиите согласно со Законот за вршење на занаетска дејност („Службен весник на Република Македонија” број 62/2004, 55/2007,

115/10, 36/11, 53/11, 164/13 и 129/15) до издавањето на решението за вршење на занаетчиска дејност и занаетчиска дозвола согласно со членот 89 став 1 од овој закон, продолжуваат да се применуваат.

Член 93

Централниот регистар врз основа на барање на Занаетчиската комора на Република Македонија, согласно со Законот за Централен регистар, ќе и овозможи на Занаетчиската комора на Република Македонија да ги преземе податоците за запишаните трговци поединци, друштва со ограничена одговорност и друштва со ограничена одговорност од едно лице кои вршат занаетчиска дејност и ќе ги запише во Занаетчискиот регистар во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 94

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за вршење на занаетчиска дејност („Службен весник на Република Македонија” број 62/2004, 55/2007, 115/10, 36/11, 53/11, 164/13 и 129/15) освен одредбите на членовите 14, 14-а, 17, 23, 26, 27, 27-а, 28 кои ќе продолжат да се применуваат осум месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 95

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.